

Verkkopalvelun käytettävyys palveluntuottajan näkökulmasta

Sisältö

1) Edita ja Edilex-lakitietopalvelu.

2) Havaintoja hyvistä ja huonoista käytännöistä verkkopalveluiden suunnittelussa.

3) Esimerkkejä Edilexin käytettävyyshaasteista ja ratkaisuja niihin.

Edita Publishing Oy

Tietokustantaja, joka tuottaa kirjoja ja sähköisiä palveluita erityisesti ammattilaisille.

Tuotteita esimerkiksi Edilex, Finlex, Suomen säädöskokoelma, Virallinen lehti ja Credita.

Painopistealueita lakitieto, oppimateriaalit, tilausjulkaisut, kustannuspalvelut ja koulutus.

Henkilöstöä noin 100. Osa Edita-konsernia, jossa yli 1 000 työntekijää.

EDILEX

€credita

netmarket
Kustantajan kirjakauppa

Edilex-lakitietopalvelu

The screenshot displays the Edilex website, a comprehensive legal information portal. The header includes the Edilex logo and navigation links for Home, About Us, Services, and Contact. A search bar is prominently featured. The main content area is divided into several sections: 'Uusimmat tiedotteet' (Latest News) featuring articles on the 2011 election results and the new Edilex user interface; 'Uusimmat lehdet' (Latest Journals) listing recent publications from Defensor Legis, JFT, and Lakies; and 'Uusimmat tiedotteet' (Latest News) featuring articles on the new Edilex user interface and the new Edilex user interface. The left sidebar contains a 'Etusivu' (Home) section with links to various legal topics and a 'netmarket' section for legal services. The bottom of the page includes contact information for Edilex Publishing Oy and a Facebook link.

Suomen johtava ammattilaisten juridiikan verkkopalvelu.

Laadittu työvälineeksi juridista tietoa työssään tarvitseville.

Noin 80 eri aineistoa.

Kaupallinen, kannattava palvelu.

Käytettävyyshuomioita

1. Suunnittelu

Suunnitellaan todellisilla käyttötapauksilla.

2. Rajoitteet

Pyritään suunnittelun lähtökohtana luomaan paras mahdollinen järjestelmä.

3. Testaaminen

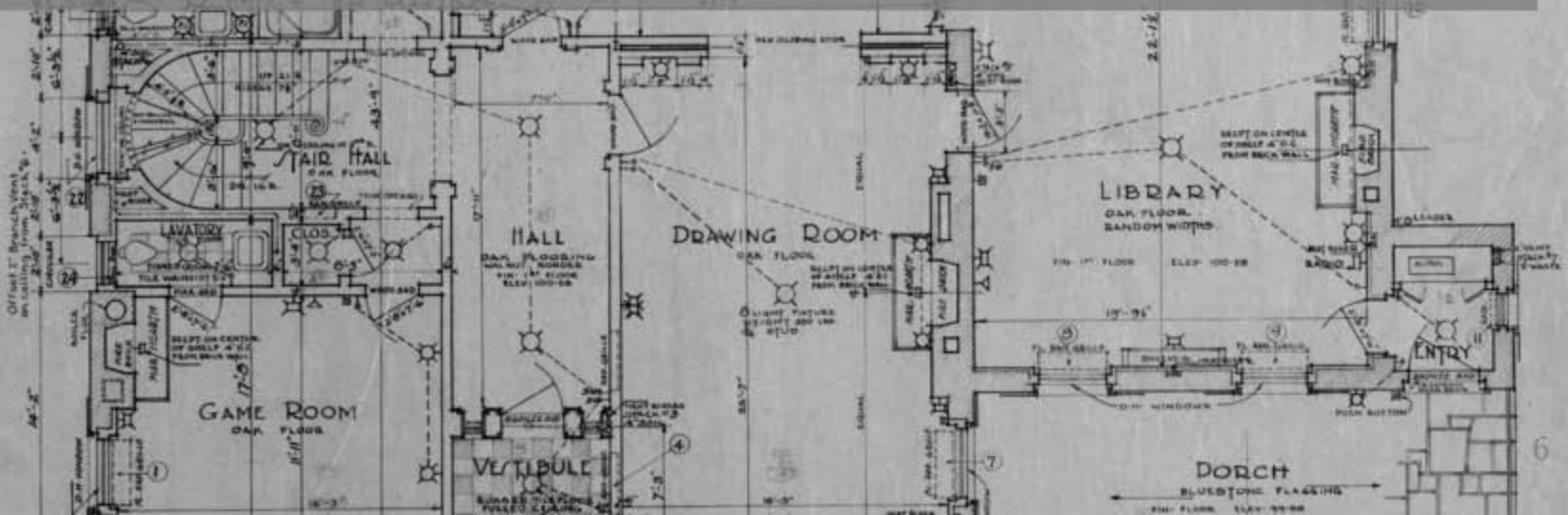
Testataan todellisilla käyttötapauksilla.

Suunnittelu (ei näin)

FIRST FLOOR RADIATORS					
ROOM	RADIATOR	TYPE	LONG	HIGH	TOTAL SQ. FT.
ME RM.	1-3	FLOOR CONVECTOR	36	25	35
STABLE	4	4T			32
SWING & M	5-6-7	FLOOR CONVECTOR			35
REARV	8-9-10	"			35
STRY	11	SIDE GRILLE	30	19	19
TOILET	12-13	4T TOP GRILLE	25	20	54
ENTRY	14	4T TOP GRILLE	25	32	32
HUNG RM	15-16-17	FLOOR CONVECTOR			35
REARW	18-19-20	"			35
STH	21	SIDE GRILLE	18	10	10
AIR HALL	22	FLOOR CONVECTOR			35
"	23	SIDE GRILLE	30	10	40
VATORY	24	"	18	10	10

"1) Mikä olisi tärkeintä mitä omasta toiminnasta ihan ensimmäiseksi sanoa ja

2) mitä kunkin asiakkaan toivoisi seuraavaksi tekevän."

Suunnittelu (vaan näin)

1. Mitkä ovat käyttäjän tavoitteet?
2. Millainen on käyttäjän osaaminen ja kokemus?
3. Mitkä ovat käyttäjän tarpeet?

Käyttötapaukset

Tietyn tuotteen ostaminen

Minkä tahansa johonkin aiheeseen liittyvän
tuotteen ostaminen

Yhteistyöehdotus

Työnhaku

Yhteystietojen etsintä

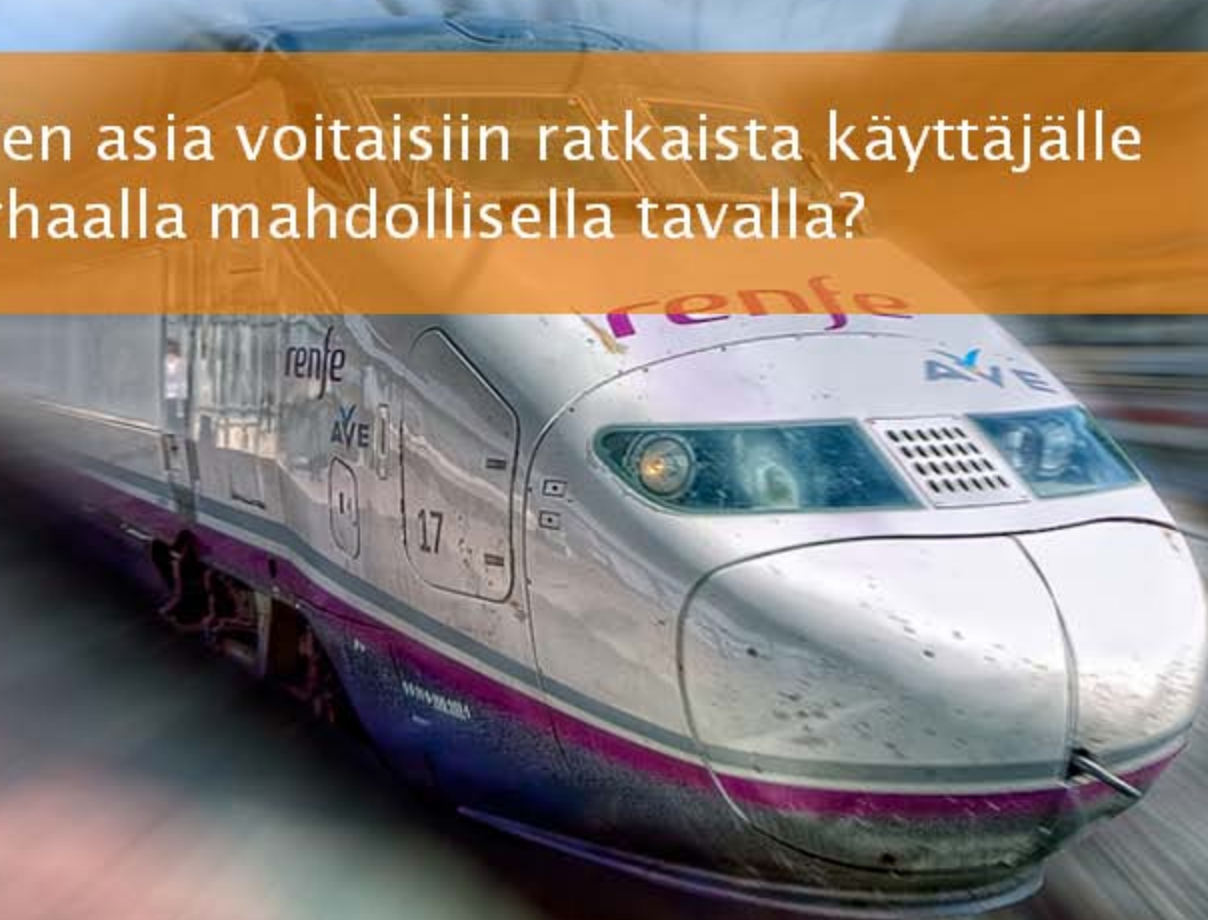
Rajoitteet (ei näin)

"Selvitettävä ensimmäiseksi (...) toimivuus, kustannukset, päivitettävyyys jne."

Rajoitteet (vaan näin)

Miten asia voitaisiin ratkaista käyttäjälle parhaalla mahdollisella tavalla?

Paras mahdollinen

Suunnittelun lähtökohdaksi otetaan aina paras mahdollinen ratkaisu. Tekniset ja muut rajoitteet ovat usein ratkaistavissa.

Rajataan toteutusta tarpeen mukaan myöhemmin.

Testaaminen (ei näin)

Toteutetaan ja otetaan käyttöön järjestelmä ilman minkäänlaista käyttötilanteiden suorittamiseen perustuvaa arviointia tai testausta.

```
63
block 0
[ 30.460746] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 1
[ 30.460816] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 2
[ 30.460885] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 3
[ 30.460954] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 4
[ 30.461023] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 5
[ 30.461092] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 6
[ 30.461161] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 7
[ 30.461230] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 8
[ 30.461299] Buffer I/O error on device sdb1, logical block 9
fsck: attempt to read block from filesystem resulted in short read while tr
ying to open none
e2fsck: io manager magic bad!
fsck died with exit status 8

[fail]

• File system check failed.
A log is being saved in /var/log/fsck/checkfs if that location is writable.
Please repair the file system manually.
• A maintenance shell will now be started.
CONTROL-D will terminate this shell and resume system boot.
bash: no job control in this shell
root@santhesidekick:~#
```

Eee PC

Testaaminen (vaan näin)

Käytetään testitapauksena realistista käyttötilannetta, jota lähdetään suorittamaan.

Testaamattomuus

Käyttö on vaivalloista ja aikaavievää.

Käyttäjä ei keksi, miten järjestelmä toimii.

Käyttäjä tekee turhia virheitä, ja koulutukseen kuluu paljon resursseja.

Kaikkia toimenpiteitä ei edes voi tehdä järjestelmällä, vaan osa vaiheista on suoritettava kiertoteitse.

Järjestelmästä puuttuu toimintoja.

Järjestelmästä puuttuu tarvittavaa dataa tai data on organisoitu käytön kannalta väärin.

Järjestelmässä ylläpidetään toimintoja tai dataa, joita kukaan käyttäjä ei oikeasti koskaan tarvitse.

”Kuin lukis Moby Dickin ja kävis armeijan uusiksi.” (jokakoti.fi)

Esimerkkejä Edilexistä

Uusi Edilex valmistunee syksyllä 2011.

Palvelun hakutoiminnot, käyttöliittymä ja ulkoasu uudistetaan.

Hakutoiminto

Vanhassa palvelussa:

- Haku viitetiedoista tai koko tekstistä.
- Haun kohdistaminen valittuun tietokantaan.
- Asiasanasto erikseen.
- Tekstikentän koko pieni.

A screenshot of a search bar from an older system. It has a dark blue background. On the left, there are two radio buttons: the first is unselected and labeled 'Haku tekstisisällöstä', the second is selected and labeled 'Haku nimikkeistä ja muista viitetiedoista'. Below these is a white text input field. To the right of the input field is a dropdown menu currently showing 'Lainsäädäntö' with a downward arrow. Further right is a button labeled 'Hae'.

Uudessa palvelussa:

- Rajaukset tehdään haun suorittamisen jälkeen.
- Asiasanasto mukana haussa.
- Tekstikenttää kasvatettu ja korostettu.

A screenshot of a search bar from a newer system. It has a dark grey background. On the left is a white text input field with the placeholder text 'Hakusana...'. To the right of the input field is an orange button labeled 'Hae'. To the right of the button is the text 'Tarkennettu haku >' followed by a blue circular icon containing a white question mark.

Käyttäjätiedot

Käyttäjätiedot

Etusivu • Käyttäjätiedot

Käyttäjätiedot

Perustiedot

Voit päivittää yhteystietosi ajan tasalle sekä vaihtaa käyttämäsi tunnuksen ja salasanan. Voit myös poistaa kaikki tietosi, jos Sinulla ei ole yhtään tilausta voimassa.

Tilaukset

Voit tehdä uusia tilauksia tai muuttaa tilausten käyttäjämäisiä. Voit myös perua vanhoja tilauksia. Muutokset otetaan automaattisesti huomioon laskutuksessa.

Aikäyttäjät

Jos tilaat palvelun käyttäjälisenssin useammalle kuin yhdelle käyttäjälle, tulee aikäyttäjille luoda henkilökohtaiset tunnukset.

Personointi

Edlexin Uutispostin tilaajat voivat valita mihin aiheisiin liittyvät uutisotsikot he saavat sähköpostinsa. Lisäksi sähköpostipalvelut voi valita HTML-muodossa tai pelkkänä tekstinä.

Vanhassa palvelussa:
Ei mitään toiminnallisuutta etusivulla, kaikki jaettuna useilla alisivuilla.
Hankala systeemi sekä asiakkaalle että ylläpitäjälle.
Teknisiä rajoitteita.

Uuden palvelun periaatteita:

Etusivulle kaikki toiminnot auki saman tien.
Lomakkeiden oikeasta täytöstä annetaan heti palaute.
Tunnukset voi luoda ja lähettää automaattisesti.
Tallenna-painikkeen käyttöä minimoimaan.
Tilausvahvistus päivittyy jatkuvasti.
...ja paljon muuta...

Oikeuslähteet

Tärkeimmät kirjalliset oikeuslähteet:

- Lainsäädäntö
- Lainvalmisteluasiakirjat
- Tuomioistuinratkaisut
- Oikeuskirjallisuus

Lainsäädäntö on usein ensisijainen oikeuslähde. Edilexissä on haasteena tuoda siihen liittyvä tulkinta-aineisto mahdollisimman tehokkaasti käyttäjän saataville.

Linkit Edilexissä

Linkki
voimaantulosäännökseen
ja edelleen esitöihin.

Linkki Edilexin sisältämään
oikeuskirjallisuuteen.

5 §

Työnantajan velvollisuus tarjota työtä osa-aikaiselle työntekijälle

Jos työnantaja tarvitsee lisää työntekijöitä hänen osa-aikatyötä tekeville työntekijöilleen sopiviin tehtäviin, työnantajan on tarjottava näitä töitä osa-aikatyöntekijöille 6 luvun 6 §:stä riippumatta.

Jos 1 momentissa tarkoitetun työn vastaanottaminen edellyttää sellaista koulutusta, jonka työnantaja voi työntekijän soveltuvuuteen nähden kohtuudella järjestää, työntekijälle on annettava tällainen koulutus.

[KKO:2010:5](#) [KKO:2006:49](#)

Linkit
tuomioistuinratkaisuihin.

Yhteenveto

Todelliset, konkreettiset käyttötapaukset ovat paras apu sekä suunnittelussa että testaamisessa.

Optimaalinen ratkaisu on suunnittelun alussa paras lähtökohta, teknisiin tai muihin rajoitteisiin ei pidä kahliutua.

Yhteystiedot ja lähteet

Vesa Mutalahti, kustannuspäällikkö, VT
Edita Publishing Oy
Puhelin 040 860 2791
Sähköposti vesa.mutalahti@edita.fi

Teksti: en.wikipedia.org/wiki/User_interface_design
cs.helsinki.fi/u/luontola/kl-2007/Kayttoliittymat-opetusmoniste-2006.pdf

Kuvat: flickr.com

Space Shuttle Cockpit / BrettMorrison

recipes / crafty_dame

Governor's Island, NY Commanding Officer's Quarters 1st floor plan / army.arch

Keys / Bohman

complicated situation / bandini's.on.fire

AVECiudad Real - Madrid, RENFE / marcp_dmoz

Boot fail / ejhogbin

Smack in the middle / ogimogi

Law Books / Mr. T in DC

$E = mc^2$ / wolfgang.wedenig